



Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Vtrùm Christus panem azymum consecraverit, an fermentatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

Si tamen ante consecrationem congelatur, consultius videtur illud mutare.

retinet substantiam vini. Monet tamen Suarez, si ante consecrationem contingat vinum congelari, consultius esse illud mutare, & aliud sumere: quod tamen inquit Layman citatus, intelligendum est si ex congelatione mutatio contingat in accidentibus, ita ut censetur vinum aliquo modo corruptum, alioqui inquit ille, consultius erit illud iterum resolutum consecrare, quam mutare. Quod verò dicit Alanus Christum desinere esse sub speciebus statim atque vinum consecratum congelatur, ac proinde aliud vinum esse consecrandum, & est contra communem sententiam & praxim Ecclesie, nam in Missali Romano de defectibus Missæ dicitur, si vinum consecratum in calice congeletur, debere liquefieri & sumi.

XV.

Vinum congelatum est remotè potabile, & propter ea est materia consecrationis.

Dices, vinum congelatum non est potabile, ergo non est materia consecrationis. Distinguo antecedens: Non est potabile in actu secundo, & proximè, concedo; non est potabile ex natura sua, & remotè, nego: hoc autem sufficit ut aliquid sit materia illius Sacramenti, cujus essentia non consistit in usu, sicut consistit Baptismus, quâ de causâ aqua congelata non est materia proxima illius, quia non est proximè apta ad abluitionem, in quâ tamen consistit essentia Baptismi.

XVI.

Dices: Ergo liquor adhuc in uvâ existens est materia consecrationis.

Urgebis: Ergo liquor adhuc in uvâ existens est materia consecrationis; æquè enim potabilis est ac vinum congelatum: sicut enim hic requiritur sola liquefactio, ita ibi expressio. Negatur consequentia: Liquor enim ille in uvâ existens habet aliquid oppositum conceptui potus, cum sit pars uvæ, & sub statu cibi, qui est status omnino oppositus, vinum autem congelatum non minus est vinum, quam aqua congelata est aqua, unde per se est potabile, & reducere se potest ab intrinseco ad potabilitatem proximam, ut bene Suarez disput. quadragesimâ quintâ, sectione primâ, sine: & penè eadem ratio est de vino congelato ac de pane, qui casu aliquo ita durus effectus est, ut comedi omnino non possit, nisi arte aliquâ reddatur mollior, ut notat Suarez ibidem, licet tamen consecrari non potest vinum congelatum, unde peccaret graviter quisquis hoc attentaret, ut docent omnes.

SECTIO SECUNDA.

Vtrum Christus panem azymum consecraverit, an fermentatum.

I. *Græcorum hæc in parte error.*

GRÆCORUM sententia vel error potius est, ut vidimus sectione præcedente, solum panem fermentatum esse materiam aptam ad hoc Sacramentum, vel licetè vel validè consiciendum. Hic error, ut advertunt rerum Ecclesiasticarum Scriptores, mille viginti annis incepit post Christi adventum: hanc sententiam tenet Euthymius Matth. cap. vigesimo sexto, Nicephorus libro primo historia, capite vigesimo octavo, & in hoc errore etiamnum persistant Græci, cumque mordicus defendunt. In eo autem hic eorum error fundatur, quod Christum putent, non in azymo, sed fermentato consecrasse, & hoc modo Eucharistiam primò instituisse.

II. *Constant Latinorum sententia est, Christum conse-*

Latini verò omnes e contrario affirmant Christum consecrasse panem azymum. Totâ autem hæc controversia dependet à questione illâ quo die Christus sit mortuus, cujus discussio licet ad interpretes Scripturæ spectet, non ad Theologos,

breviter tamen dico Christum lunâ decimâ quintâ mortuum fuisse, in ipso solemnî festo Azymorum, & consequenter cum pridie quam pateretur, in ipsâ cenâ noctis præcedentis, venerabile Sacramentum instituerit, illud lunâ decimâ quartâ ad vespèram, cum jam festum Azymorum, quod semper pridie post Solis occasum incipiebat, instituerit necesse est, cum jam nemini per septem dies panem fermentatum domi habere liceret: ita Sanctus Thomas tertîa parte, quaestione quadragesimâ sextâ, articulo nono, ad primum, Suarez Tomo secundo in tertiam partem, disp. quadragesimâ, sect. secunda, Bellarminus libro quarto de Eucharistia, cap. octavo, Vasquez hic, disp. centesimâ septuagesimâ secundâ, Coninck quaest. septuagesimâ quartâ, articulo quarto, dub. primo, & omnes communiter, præter Legionensem, qui cum Græcis dicit Christum lunâ decimâ tertîa vespere ac Judæos agnum Paschalem comedisse asserit.

Paulus verò Burgenfis, quem sequitur Maldonatus, Psalmieron, & Petavius, qui Christum lunâ quidem decimâ quartâ agnum paschalem comedisse docent & Eucharistiam instituisse, Judæos tamen eo anno Pascha suam in diem Sabbati transfuisse, ne duæ solemnitates sibi immixtæ succederent, ac proinde Christum Judæos quidem, sed non tempus comestioni Agni Paschalis assignatum prævertisse.

Probatour nostra conclusio, nam Matthæi vigesimo sexto dicitur: *Primo die Azymorum accesserunt discipuli ad Jesum dicentes, ubi vis paremus tibi comedere Pascha*, ergo die illo, quo sub vespere tenebantur omnes comedere agnum Paschalem, quod clariùs constat Marci decimo quarto, ubi dicitur: *Primo die Azymorum, quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli, &c.* & tandem addit Sanctus Lucas capite vigesimo secundo: *Venit autem dies Azymorum, in quo necesse erat occidi Pascha*, quæ tam apertè probant Agnum Paschalem, comedi eo die debuisse, quo Christus illum comedit, & Sacramentum hoc instituisse, illumque fuisse initium primi diei Azymorum, cujus prima vespere incipiebat semper pridie post Solis occasum, sicut apud nos primæ vespere alicujus festi post meridiem diei præcedentis, ut ex Græcis multi, juxta Sanctum Thomam citatum, dicant hos tres Evangelistas errasse, & à Sancto Joanne correctos fuisse, in quo ut ait Coninck numero septuagesimo septimo se obstinatissimos hæreticos ostendunt, & malle ab Evangelio, quam à suis erroribus recedere.

Nec urgent quæ obijciunt adversarii; quod enim dicat Sanctus Joannes pedum lotionem, & consequenter institutionem Eucharistia contigisse ante diem festum Paschæ, intelligit secundum communem modum computandi dies, nempe ab ortu Solis, sicut apud nos dies resurrectionis & alia festa incipere dicuntur vel post mediam noctem, vel mane orto jam Sole, licet primas vespere celebremus pridie.

Quod verò noluerint ingredi Prætorium ne contaminarentur, sed comederent Pascha, per Pascha non intelligitur Agnus Paschalis, sed alia victima, quibus in Paschate vesci solebant. vocatur autem Parasceve Paschæ, non quod antecederet Pascha, sed quod in ipsum diem Paschæ incidere, quem eo anno immediatè sequebatur Sabbatum quod solum habebat Parasceve; in aliis enim festis licebat cibos coquere, sicut & mortuos sepelire, & ea quæ ad id opus pietatis erant preparare.

erasse in azymo.

III. *Dicunt aliqui iudeos eo anno Pascha suam in diem Sabbati transfuisse.*

IV. *Ex sacris literis ostenditur Christum primo azymorum Eucharistiam instituisse.*

V. *Quo sensu dicat S. Joannes lotionem pedum, & consequenter institutionem Eucharistia contigisse ante diem festum Paschæ.*

VI. *Quid intelligatur per Pascha, dum iudei volebant ingredi Prætorium, ut non contaminarentur, sed comederent Pascha.*

preparare. Per quod cessat argumentum ductum à sepulturâ Christi: & licet dixerint Pharisæi non in die festo, hoc tamen non ob religionem legis, sed ne tumultus fieret in populo dicebant, ubi verò ex occasione proditiōis Judæ videbant posse Christum sine tumultu capi & occidi, vel in die festo id fieri malebant, quàm occasionem illam omittere.

VII.
Quomodo secundum nostrum computum dies Pentecostes, qui incidit semper in Dominicâ, potuerit esse quinquagesimus.

Tandem quod affertur de die Pentecostes, qui erat quinquagesimus à secundo die Azymorum & incidit in Dominicam, quod tamen fieri non posset juxta nostrum computum, si enim numerentur septem hebdomadæ incipiendo à die Sabbati, qui in nostrâ sententiâ erat secundus Azymorum cum Christus mortuus sit die primo, dies immediatè eas subséquens erit dies Sabbati: Respondet enim numero octogesimo septimo cum aliis, illo anno Pentecostem Judæorum verè incidisse in Sabbatum: quando autem Sanctus Lucas Actorum secundo ait: *Cum complerentur dies Pentecostes*, intelligendum esse ait de Pentecoste Christianorum, ad quos scribebat, nempe de quinquagesimo post resurrectionem die; toto enim capite loquitur de resurrectione Christi, de conversatione ejus cum discipulis, ascensione in cœlum quadragesimo à resurrectione die, & tandem quinquagesimo venisse Spiritum Sanctum, ergo hoc etiam intelligit de quinquagesimo die post resurrectionem. Suarez citatus Tomo secundo, disputatione quadragesimâ secundâ ait: *Cum complerentur dies Pentecostes*, significare idem ac cum jam completum seu transactum esset festum illud, ac proinde sequente die. Vasquez disp. centesimâ septuagesimâ secundâ, capite duodecimo ait, septem illas hebdomadas computandas esse à secundo die Azymorum exclusivè. Quis respondendi modus sufficit. Sed de his plura sacra Scripturæ interpretes.

SECTIO TERTIA.

Vtrum aqua vino ex Ecclesiæ præcepto admixta, immediatè convertatur in Sanguinem.

I.
Dicebant Armeni in Christo unam tantum esse naturam, ideo que aquam vino non esse admiscendam.

ARMENORUM error fuit, ut notat Theophilactus Joannis decimo nono, aquam in consecratione calicis vino non esse admiscendam, quod, inquit Nicephorus, ideo non faciebant, ut Christum unius tantum esse naturæ significarent. Hunc verò Armenorum errorem nonnulli Græcis etiam tribuerunt, quos tamen certum videtur in hoc errore non fuisse. Eundem errorem amplexus est Calvinus, quod scilicet hæc aqua vino admixtio in Scripturâ non reperitur; Lutherus verò, ut refert Sanderus libro septimo visibilis Manarchiæ, Anno 1549. ait necdum se fecum itauisse, utrum in Misâ aqua vino sit admiscenda?

II.
Aqua ante consecrationem est vino permiscenda.

Dicendum tamen, aquam vino ante consecrationem esse permiscendam; id enim aperte docet Florentinum in decreto Eugenii quarti ad Armenos, & Tridentinum sessione vigesimâ secundâ, capite septimo, ubi addit id ex præcepto Ecclesiæ fieri. Idem docet Alexander Papa septimus post Beatum Petrum, qui ait se id à Patribus accepisse. Rationem reddunt Concilia citata, tum quia Christus creditur primum ita consecrasse, tum ad representandum sanguinem & aquam, que

ex latere Christi fluxerunt, tum denique ad significandum unionem populi Christiani cum Christo capite; aqua enim populum significat, ut constat Apocalypsis decimo septimo, versu decimo quinto, ubi dicitur: *Aqua populi sunt.*

Unde ut docet Divus Thomas hic, questione septuagesimâ quartâ, articulo septimo contra Armachanum libro nono de questionibus Armenorum, cap. nono, non est hæc admixtio aquæ ad validam Sacramenti consecrationem necessaria: primo quia Florentinum assignat pro materiâ hujus Sacramenti panem triticeum & vinum de vite, cum tamen dicat materiâ Consecrationis esse oleum mixtum balsamo, & licet asserat admiscendam esse modicissimam aquam, hanc tamen non assignat pro materiâ necessaria, imò addit ob Ecclesiæ tam latinæ, quàm græcæ consuetudinem hoc debere fieri, & ab Armenis faciendum præscribit, ne ab universali Ecclesiæ consuetudine discrepent, non ob institutionem Christi, quod tamen addidisset si Christus hoc instituisset.

Præterea in eodem Concilio affertur auctoritas Julii I. qui fuit secundus post Beatum Sylvestrum Pontifex, qui ex Canonum præscripto id faciendum docet: deinde, si ante consecrationem non fuerit admixta aqua, Ecclesia non jubet admiscere & denuò consecrare, sed sumi id quod est consecratum, ergo censet esse materiâ validam. Tertio Concilium Tridentinum loco citato dicit hoc esse præceptum ab Ecclesiâ, quæ, etiam probant contra Hosium libro quarto de traditionibus, & Castro libro sexto, verbo *Eucharistia* hæresi septimâ, hanc mixtionem aquæ non esse ex præcepto divino.

Quando ergo Sanctus Cyprianus, aut alii Patres dicunt vinum solum non posse consecrari, loquuntur de licitâ consecratione; Sanctus enim Cyprianus, cujus auctoritas præcipuè urget, Epist. sexagesima tertia ad Cæcilium, eodem loco sic habet: *Nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine nobis*, id est ita ut non significet unionem nostri cum Christo, qui per aquam significamur. Unde Sanctus Thomas quæst. septuagesima quarta, articulo septimo ad primum, asserens hoc testimonium Sancti Cypriani intelligi eum debere asserit de convenientiâ, non de necessitate.

Nec in exemplo quod affert Sanctus Cyprianus, nempe sicut ex farinâ solâ sine aquâ non potest confici Sacramentum corporis, ita nec ex vino solo, nisi aliquid aquæ admisceatur, Sacramentum sanguinis, in hoc namque exemplo, inquit Sanctus Thomas, non est spectanda omni-modâ paritas, sed solum sicut unum fieri non debet, ita nec aliud. vel etiam dici potest, solum negare Sanctum Cyprianum, si vinum solum consecraretur esse Sacramentum, ita completum in ratione significationis, cum in eo casu non significet expressè unionem populi Christiani cum Christo capite, quod probatur ex loco Sancti Cypriani proximè citato, præsertim cum ex definitionibus Conciliorum & Pontificum habeamus admixtionem hanc fieri ex solo Ecclesiæ præcepto.

Nec omnia quæ fecit Christus sunt de necessitate Sacramenti, alioqui non posset confici nisi in azymo. Debet tamen hæc mixtio fieri per modum cæremoniæ in ipso calice, non antequam infundatur, nec etiam tantum aquæ infundi debet ut potius censeatur aqua quàm vinum; neque enim aqua vino alterata, sed vinum aqua mixtum est

III.

Non rectè dicit Armachanus, hæc aquæ admixtionem esse ad validam Sacramenti consecrationem necessariam.

IV.

Auctoritate Julii I. ostenditur vinum non mixtum aquâ esse materiâ consecrationis.

V.

Sanctus Cyprianus, & alii solum negant posse licitè consecrari vinum sine aquâ.

VI.

Quid ad exemplum à S. Cypriano allatum respondeat S. Thomas.

VII.

Omnia quæ fecit Christus non sunt de necessitate hujus Sacramenti.